

OIKAISUVAATIMUS

ASIA: Oikaisuvaatimus Joutsan Kunnanhallituksen päätös § 68
Kaavoitussopimuksen hyväksyminen

MUUTOKSENHAKIJA:

Pekka Huikko

PROSESSIOSOITE:

Pekka Huikko
Kivitie 10
19650 Joutsa
041-5057107
pekka.huikko@fid.fi

Vaadin jäljempänä esitettävin perustein, että

- 1) Joutsan Kunnanhallituksen päätös 18.3.2024 § 68 ja sillä hyväksytty Kaavoitussopimus kumotaan jäljempänä esitettävin perustein.
- 2) toissijaisesti, että Joutsan Kunnanhallituksen päätös 18.3.2024 § 68 ja sillä hyväksytty kaavoitussopimus palautetaan uudelleen valmisteluun jäljempänä esitettävin perustein.
- 3) Sopimuksen täytäntöönpano kielletään, kunnes päätös saa lainvoiman.

Perustelu 1

Maakuntakaava ei ole lainvoimainen

Keski-Suomen maakuntakaavasta on tehty 13 valitusta Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen.

Valituksessa, asianumero 167/2024 (liite 1), olen vaatinut hallinto-oikeutta kieltämään päätöksen täytäntöönpanon. Maakuntahallituksen jäsenet eivät olleet saaneet kokouksen päätöksentekoa varten 13 valituksen asiantuntijalausuntoja eikä liitteitä. Niillä olisi ollut ja on aivan olennainen merkitys asian arvioinnissa ja päätöksenteossa. Maakuntakaavassa on kyse koko maakuntaa ja sen asukkaita poikkeuksellisen laajalti koskettava teollisuusalueiden kaavoituksesta. Kaava mahdollistaisi 19 tuulivoimatuotannon merkittävää aluetta, joille voidaan sijoittaa 348 tuulivoimalaa. Kaava perustuu kuitenkin monilta lähtökohdiltaan, mm. mitoituksensa osalta, riittämättömiin ja puutteellisiin selvityksiin (MRL 9 §).

MRL 9 §:n mukaan kaavojen tulee perustua riittäviin, kaavan merkittävät vaikutukset arvioiviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Hallintolain 31 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä. Selvittäminen tarkoittaa myös riittävää perehtymistä asiassa esitettyihin tosiseikkoihin. Selvitysten riittävyys ja niiden oikea tulkitseminen ovat olennaisia edellytyksiä asian oikealle ratkaisemiselle.

Täytäntöönpano odottaa ratkaisua:

Maakuntahallituksella oli asiassa niin paljon itsenäistä päätäntävaltaa, että päätöstä ei voida katsoa "vain" täytäntöönpanoksi (Harjula-Prättälä, Kuntalaki-Tausta ja tulkinnat 2019 s. 943).

Viranomainen ei voi omalla päätöksellään vaikuttaa oikaisuvaatimusoikeuden käyttämiseen (Olli Mäenpää Hallinto-oikeus 2023 s. 552).

Julkisesti on esitetty, että kaavoitusaloite käsitellään Joutsan kunnassa, kunnes maakuntakaava on lainvoimainen. Maakuntakaavan lainvoimaisuuden saaminen saattaa todennäköisesti edellyttää Höystöensuon poistamista maakuntakaavasta.

Kunnanhallituksen päätökset on tämän vuoksi kumottava ja odotettava maakuntakaavan lainvoimaisuutta.

Perustelu 2

Maakuntakaavan ohjausvaikutus

Kaavan oikeusvaikutuksesta

Maankäytön suunnittelujärjestelmään kuuluvat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, maakuntien liittojen laatimat maakuntakaavat sekä kuntien laatimat yleiskaavat ja asemakaavat, jotka perustuvat maankäyttö- ja rakennuslakiin (MRL, 132/1999). Maakuntakaava ohjaa kuntien yleis- ja asemakaavoja sekä muuta viranomaisten alueidenkäyttöä koskevaa päätöksentekoa.

Maakuntakaavan oikeusvaikutukset kohdistuvat pääasiassa viranomaisiin (MRL:n 32 §). Se on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi. *Viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta otettava maakuntakaava huomioon, pyrittävä edistämään kaavan toteuttamista ja katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta kaavan toteuttamista.*

Maakuntakaavassa osoitettu tuulivoimaloiden alue ja sen rajaus täsmentyvät siten kuntakaavassa tarkempien selvitysten ja voimalakohtaisten tarkastelujen perusteella. **Maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoimaloiden alueiden laajuutta ja sijaintia voidaan muuttaa yksityiskohtaisemmassa kaavassa vain edellyttäen, että maakuntakaavan keskeiset ratkaisut ja tavoitteet eivät vaarannu. Tämä edellyttää sitä, että poikkeaminen maakuntakaavasta on perusteltu riittäville selvityksillä.** Tällaisessa tapauksessa kyseessä on hyväksyttävä eroavuus maakuntakaavasta (Esim. KHO 1675/2023, 05.06.2023, Dnro 1823/03.04.04.04.16/2022). *Maakuntakaavan ohjausvaikutus on näin ollen varsin vahva.*

Koska maakuntakaavoitus ohjaa oikeusvoimaisesti yleiskaavoitusta ja maankäytön tarkempaa suunnittelua, siinä on *varmistettava, että keskeisten maankäyttötarpeiden toteuttamiselle varataan yleiskaavoituksen edellyttämät maankäytölliset alueresurssit* kaavan aikajärjestyksen asettamiseksi, mikä samalla määrittää MRL 9 §:ssä edellytetyn kaavan vaikutusten riittävän selvittämisen vaatimukset; kaavan vaikutuksia selvitettäessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus. Jotta maakuntakaava mahdollistaisi alueidenkäytön tarpeiden yhteensovittamisen yleiskaavoituksessa, *kaavavarausten vaikutukset tulee riittävällä tavalla tunnistaa jo maakuntakaavoituksessa ja ratkaisujen perusteet esittää kattavasti ja avoimesti jo maakuntakaavan kaavaselostuksessa*. Valituksenalainen maakuntakaava ei perustu em. säännöksessä tarkoitettulla tavalla *kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin*.

Kunnanhallituksen päätös on kumottava, koska esitetty kaava-alue ei ole voimassa olevan maakuntakaavan eikä uuden maakuntakaava-alueen mukainen ja poikkeamista maakuntakaavan alueesta ei ole perusteltu mitään osin. Sopimuksen allekirjoittamiselle ei ole mitään perusteita.

Perustelu 3

Esteellisyydet:

Esteellisyys tarkoittaa, että henkilöllä on sellainen suhde asiaan tai asianosaisiin, että se voi vaarantaa hänen puolueettomuutensa yksittäisen asian käsittelyssä. Joutsan Kunnanhallituksen puheenjohtaja Pauliina Maukosen Keskusta, on Suur-Savon sähkön hallintoneuvoston jäsen. Pauliina Maukosen puoliso Aarno Ekroos on Joutsan seurakunnan kirkkoneuvoston jäsen. Joutsan seurakunnalla on esitetyllä kaava-alueella maata. Kyseessä on siis kolmoisrooli.

Osakeyhtiö laki: 21.7.2006/624 11 § ”Lähipiiri: Yhtiön lähipiiriin kuuluvat: 2) yhtiön hallituksen ja hallintoneuvoston jäsen ja varajäsen ja toimitusjohtaja ja tämän sijainen;
3) edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitettun aviopuoliso tai hänen kanssaan samassa taloudessa asuva avopuoliso, oma ja puolison lapsi, lapsenlapsi, vanhempi ja isovanhempi;
4) oikeushenkilö, jossa 1–3 kohdassa tarkoitettu henkilö on hallituksen tai hallintoneuvoston jäsen tai varajäsen, toimitusjohtaja tai tämän sijainen tai vastaavassa asemassa;”

Maakuntakaavan suunnittelumääräyksessä: ”Sähköverkkoon liittymisessä on pyrittävä hyödyntämään olemassa olevia johtokäytäviä. Tuulivoima-alueiden liittämiseksi sähköverkkoon on pyrittävä hyödyntämään yhteisiä johtokäytäviä. Sähkönsiirtolinjat tulee toteuttaa luontovaikutusten sekä maa- ja metsätalouden harjoittamisen kannalta mahdollisimman vähäisin vaikutuksin.”

Maakuntakaava selostuksessa kappaleessa 3.8. sähkönsiirron selvitys sivulla 41. Kartassa Leivonmäen kohdalla näkyvät siirtolinjat ovat Suur-Savon Sähkön omistaman Järvi-Suomen Energia oy:n omaisuutta. Alueen vieressä oleva sähköasema (Kälä) on myös Suur-Savon Sähkön omistaman Järvi-Suomen Energia Oy:n omaisuutta. Tuulivoima-alueen toteutuessa Suur-Savon Sähkö Oy saa varmasti hyötyä tai haittaa tuulivoimaloiden mahdollisesta liittymisestä sähköasemansa kautta heidän sähköverkkoonsa. Pohjan Voima Oy on esittänyt Joutsan kunnalle lähettämässään Höystösensuon kaavoitusaloitteissa sähköliittymisestä: ”Ensisijainen verkkoliityntäpiste Suur-Savon Sähkön Kälän sähköasemalla”

Pohjan voiman aloitteessa yhtiö vaatii: ”Joutsan kunta ilmoittaa välittömästi tämän kaavoitusaloitteen hyväksymisen jälkeen Keski-Suomen Liitolle, että kunta on päättänyt käynnistää tuulivoimaosayleiskaavan laatimisen” Pauliina Maukosen on osallistunut aktiivisesti tuulivoimaa puoltavaan keskusteluun ja edistänyt Pohjan Voima Oy:n Joutsan Höystösensuon hanketta. Katson, että Pauliina Maukosen on ollut esteellinen. (muotovirhe)

Kunnanhallituksen päätösten 18.3.2024 § 68 ja 69, sekä 4.3.2024 § 50 osalta puolueettomuus on vaarantunut, kun Suur-Savon Sähkön hallintoneuvoston jäsen ja Joutsan seurakunnan kirkkoneuvoston jäsenen puoliso Pauliina Maukosen on osallistunut asian valmisteluun ja päätöksentekoon. Sähköyhtiön hallintoneuvoston jäsenen olisi tullut jäädä itsensä asian käsittelyssä.

Höystösensuon energiahankkeen osayleiskaavan osalta on odotettavissa erityistä hyötyä tai haittaa Suur-Savon Sähkölle ja Joutsan seurakunnalle. Erityisesti tuulivoiman osalta on selvää, että Suur-Savon Sähkö Oy:lle ja Joutsan seurakunnalle tulee erityistä hyötyä tai haittaa merkittävien teollisten tuulivoima-alueiden kautta.

Joutsan seurakunta omistaa kaava-alueella maata. Lisäksi Joutsan seurakunnan omistamat tontit Iso-Säynjärvellä menettäisivät arvoaan merkittävien maisemahaittojen kautta, kuten Pohjan Voiman Oy:n aloitteen liitteestä 4 voidaan todeta.

Nämä kaksois- jopa kolmoisroolit vaarantavat asioiden puolueettomuuden. Näin ollen ei riitä, että he ovat osittain jääväneet itsensä esimerkiksi yhtiön tai seurakunnan päätöksenteosta. Suur-Savon sähköyhtiön, seurakunnan ja Joutsan kunnan edut ovat selvästi ristiriitaisia sekä asian tasapuolinen käsittely on vaarantunut. Tämä on selvä muotovirhe ja päätökset tulee kumota. Hallintolaki 28 § 1 momentinkohdat 4 ja 5.

Katson, että Pauliina Maukonen on esteellisenä osallistunut päätöksen tekoon ja vaadin päätöksen kumoamista muotovirheen takia.

Kuntalaki 97 §

Valtuutettu on valtuustossa esteellinen käsittelemään asiaa, joka koskee henkilökohtaisesti häntä taikka hänen hallintolain 28 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettua läheistään. Jos valtuutettu ottaa osaa asian käsittelyyn muussa toimielimessä, häneen sovelletaan, mitä kyseisen toimielimen jäsenen esteellisyydestä säädetään. Muun luottamushenkilön, tilintarkastajan sekä kunnan viranhaltijan ja työntekijän esteellisyydestä säädetään hallintolain 27–30 §:ssä.

Hallintolain 28 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu palvelussuhde kuntaan ei kuitenkaan tee luottamushenkilöä, viranhaltijaa eikä työntekijää esteelliseksi asiassa, jossa kunta on asianosainen. Jos luottamushenkilö on palvelussuhteensa perusteella esitellyt tai muuten vastaavalla tavalla käsitellyt asiaa, hän on kuitenkin esteellinen.

Hallintolain 28 §:n 1 momentin 5 kohtaa ei sovelleta kunnan luottamushenkilöön, viranhaltijaan tai työntekijään, vaikka tämä olisi mainitussa lainkohdassa tarkoitettussa asemassa kunnallisessa liikelaitoksessa tai kuntayhtymässä. Henkilö on kuitenkin esteellinen, jos kunnan edut ovat ristiriidassa liikelaitoksen tai kuntayhtymän etujen kanssa taikka asian tasapuolinen käsittely edellyttää, ettei henkilö osallistu asian käsittelyyn. Myöskään hallintolain 28 §:n 1 momentin 6 kohtaa ei sovelleta kunnassa.

Esteellisen henkilön on ilmoitettava esteellisyydestään. Henkilön on lisäksi toimielimen pyynnöstä esitettävä selvitys seikoista, joilla voi olla merkitystä hänen esteellisyytensä arvioinnissa. Hallintolaki (434/2003), 27-30 §:t

27 § Esteellisyys

Virkamies ei saa osallistua asian käsittelyyn eikä olla läsnä sitä käsiteltäessä, jos hän on esteellinen. **Mitä virkamiehen esteellisyydestä säädetään, koskee myös monijäsenen toimielimen jäsentä ja muuta asian käsittelyyn osallistuvaa sekä tarkastuksen suorittavaa tarkastajaa.**

28 § Esteellisyyserusteet

Virkamies on esteellinen:

- 1) jos hän tai hänen läheisensä on asianosainen;
 - 2) jos hän tai hänen läheisensä avustaa taikka edustaa asianosaista tai sitä, jolle asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa;
 - 3) jos asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa hänelle tai hänen 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettulle läheiselleen;
 - 4) jos hän on palvelussuhteessa tai käsiteltävään asiaan liittyvässä toimeksiantosuhteessa asianosaiseen tai siihen, jolle asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa;
 - 5) **jos hän tai hänen 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu läheisensä on hallituksen, hallituneuvoston tai niihin rinnastettavan toimielimen jäsenenä taikka toimitusjohtajana tai sitä vastaavassa asemassa sellaisessa yhteisössä, säätiössä, valtion liikelaitoksessa tai laitoksessa, joka on asianosainen tai jolle asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa;**
 - 6) jos hän tai hänen 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu läheisensä kuuluu viraston tai laitoksen johtokuntaan tai siihen rinnastettavaan toimielimeen ja kysymys on asiasta, joka liittyy tämän viraston tai laitoksen ohjaukseen tai valvontaan;
- tai
- 7) **jos luottamus hänen puolueettomuuteensa muusta erityisestä syystä vaarantuu.**

Kyseessä oleva kaavaratkaisu mahdollistaisi kooltaan 12-18 tuulivoimalan tuuliteollisuusalueen rakentamisen. Kun otetaan huomioon tuulivoimahankkeen koko ja asiassa saadut selvitykset, voidaan perustellusti arvioida, että toteutuessaan tuulivoimahankkeella olisi vähäistä suurempi ja pitkäkestoinen taloudellinen merkitys Järvi-Suomen Energia Oy:lle. Suur-Savon Sähkö Oy:n on mahdollista hyötyä taloudellisesti tytäryhtiönsä, Järvi-Suomen Energia Oy:n tuulivoimahankkeen toteutumisesta saamasta taloudellisesta hyödystä. Sillä ei ole merkitystä, että kaavaratkaisu ei yksinään vielä riitä varmistamaan sitä, että suunniteltu tuulivoimahanke toteutuu. **Ratkaisevaa sen sijaan on, että tuulivoimahankkeen toteuttaminen kuitenkin edellyttää asiassa ensin tehtävää kaavaratkaisua ja kaavaratkaisu mahdollistaa siten osaltaan hankkeen toteuttamisen. Toteutuessaan Suur-Savon Sähkö Oy:n on edellä todetulla tavalla mahdollista saada taloudellista hyötyä tuulivoimahankkeesta.**

Kaavoitus on päätöksentekoa, jossa joudutaan sovittamaan yhteen erilaisia, myös keskenään ristiriidassa olevia eri tahojen vaatimuksia ja tekemään valintoja eri vaihtoehtojen välillä. **Asian tasapuolisen käsittelyn vaatimuksella on siten kaavoitusta koskevassa päätöksenteossa korostunut merkitys. Arvioitaessa sitä, vaarantuuko käsittelyn tasapuolisuus kaava-asiassa esteellisyyden synnyttävällä tavalla, huomiota on kiinnitettävä muun ohella kaavaratkaisusta eri tahoille odotettavissa olevaan taloudelliseen hyötyyn.** Tämän vuoksi ja kun otetaan huomioon edellä mainittu Suur-Savon Sähkö Oy:lle kaavaratkaisun toteutumisesta odotettavissa oleva taloudellinen hyöty, asian tasapuolisen käsittelyn voidaan tässä tapauksessa katsoa edellyttäneen, ettei Suur-Savon Sähkö Oy:n hallintoneuvoston jäsen osallistu kaava-asian käsittelyyn Joutsan kunnanhallituksessa. **Pauliina Maukonen on tämän vuoksi ollut kuntalain (365/1995) 52 §:n 4 momentissa (519/2007) tarkoitetulla tavalla esteellinen osallistumaan kaava-asian, rakennuskiellon ja kaavoitussopimuksen käsittelyyn kunnanhallituksessa.**

Kunnanhallituksen päätökset 18.3.2024 § 68 ja § 69, sekä 4.3.2024 § 50 hyväksymisestä on edellä kohdassa mainitun esteellisyyden johdosta syntynyt kuntalain (410/2015) 135 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla virheellisessä järjestyksessä. Kunnanhallituksen päätökset on tämän vuoksi kumottava.

Perustelu 4

Kaavoitussopimuksen virheet ja puutteet

1) Kyseessä ei ole kaavoitussopimus, vaan sopimus tavoitteesta eli tämän paperin perusteella ei voida aloittaa minkäänlaista kaavoitusta. Vaikka tässä sovitaan kaavan laadinnan menettelytavoista, niin sopimusteksti on täysin ala-arvoinen, puutteellinen ja sisältää sellaisia virheitä, ettei se mitenkään turvaa kunnan etuja, päin vastoin **kunnan riskit ovat kohtuuttomat.** Tämä surkea kaavoitussopimus on yksi peruste sille, että kunnanhallituksen päätös kaavoituksen aloittamisesta pitää kumota. Jos kyseessä olisi kaavoitussopimus niin:

2) On määriteltävä, mitä energiahanke tarkoittaa. Tarkoittaako se tuulivoimalla ja aurinkopaneeleilla tuotettavaa sähköä? Mille energialle/energian tuotannolle energiavarastoja rakennetaan, turve, puu, muu bioenergia, vesivoima, akustot ym.? Sitten on määriteltävä tuulivoimaloiden lukumäärä, pinta-alatarve, korkeudet ja tehot. Ne on merkittävä karttaan. Sama koskee aurinkovoimaa ja muuta energiahankkeeseen liittyvää rakentamista sekä energiavarastoja. On määriteltävä voimaloiden keskinäiset etäisyydet ja etäisyydet asutukseen ym kohteisiin.

3) Jos suunniteltu rakentaminen toteutuisi, niin on määriteltävä käyttöikä, purkua varten perustettava vakuusrahasto ja sen maksatusaikataulu ehdottomasti etupainotteiseksi. Maksetaanko purkuvakuus kunnalle?

4) Sopimuksessa on mainittava kaavakonsultti. Höystösensuon Energia Oy:n (Rekisteröity 24.3.2024) on kilpailutettava kaavakonsultti ja Joutsan kunta voi osallistua kilpailutukseen tai valvoa kilpailutusta. Kaavoituksen ja YVA:n yhteydessä tehtävät selvitykset tulee tehdä riippumattomien kartoittajien ja asiantuntijoiden toimesta ja on noudatettava ajan tasalla olevia tai uusimpia valmisteilla olevia ohjeistuksia ja asiantuntijalausuntoja esimerkiksi melusta, voimaloiden sijoittelusta ja maisema-arvioinnista. Tarkemmin myöhemmin.

5) Korvaus kaavoituksesta aiheutuneista kuluista pitää määrätä joko tuntihintana € 100 alv 0% tai kokonaissummuna vähintään 20 000 € alv 0%. Maksatusaikataulu on kirjattava etupainotteisesti myös tekstiin. Tämän sopimustekstin mukaan Yhtiöllä on mahdollisuus jättää kaikki kunnalle koituvat kulut maksamatta, myös oikeuskulut ks. kohta ...voimassaolo päättyy, kun sopimuksen mukainen osayleiskaavassa saa lainvoiman ja

Yhtiö on maksanut tässä sopimuksessa tarkoitetut korvaukset kokonaisuudessaan Kunnalle. Lainvoimaantulo voi kestää useita vuosia.

6) Puuttuu sopimuksen siirtopykälä eli ilman Kunnan hyväksyntää Yhtiö voi siirtää heti allekirjoitushetken jälkeen sopimuksen kenelle tahansa.

7) Ympäristölupa vaaditaan, tämä pitää saada sopimukseen.

- Tuulivoimarakentaminen on merkittävä aina ympäristöluvan varaiseksi suurten epävarmuustekijöiden johdosta ja syystä, että muuten vaikutusten seuranta ei ole mahdollista eikä haittavaikutuksiin voida puuttua eikä estää niitä. Tuuliyriytykset vastustavat tätä vaatimusta viimeiseen asti, koska itse teettävät konsulteillaan melumallinnukset ja tietävät, että ne tehdään tarkoituksella väärin. Lisäksi määräykset tuulivoimamelusta ovat vanhentuneet. Kun määräykset aikanaan laadittiin, niin tuulivoimaloiden korkeudet olivat 150 - 200 m ja tehot 2 - 3 MW. Nykyiset alueille suunnitellut tuulivoimalat ovat 300 - 350 m korkeita voimaloita, joiden teho on 8 - 10 MW.

8) Molemmat osapuolet ovat tietoisia siitä, että sopimuksen osayleiskaavahanke ei välttämättä johda lainvoimaisen osayleiskaavan valmistumiseen. Tässä tapauksessa Kunta ei ole velvollinen maksamaan mitään korvauksia Yhtiölle tai Kunnalle maksettuja kustannuksia takaisin Yhtiölle.

9) Kunnan tekninen johtaja ei missään nimessä voi hyväksyä kaavakonsulttia.

Peruste: Hänelle on toimitettu vuoden ajan kattavat tiedot hankkeen mahdottomuudesta, käyty neuvotteluja ja selvitetty asiat, jotka estävät Höystösensuolle suunnitellut tuulivoimalat. Hän on ollut kuulemassa asukkaiden järjestämää yleisötilaisuutta, jossa yksityiskohtaisesti on käyty läpi seikat, jotka osoittavat, ettei hanke ole toteutuskelpoinen. On kuntalaisten etujen vastaista, että näitä Joutsan Kunnan tiedossa olleita asioita ei ole tuotu esille.

Silti hän on lähtenyt ajamaan hanketta vastoin kuntalaisten ja kunnan etuja. Tekninen johtaja ei ole riippumaton, voi olla painostuksen alainen eikä nauti 470 joutsalaisten luottamusta.

10) Esittelytekstien perusteella näyttää, että esittelijät eivät ole perehtyneet riittävästi ja huolellisesti yli 100 miljoonan euron investointihankkeeseen, jonka alue käsittäisi toteutuessaan yli 2 600 hehtaaria kunnan maapinta-alasta.

Johtopäätös: Jokaiselle kunnanhallituksen jäsenelle ja kaikille päätöksentekoon osallistuville pitää varata riittävä aika perehtyä riippumattoman aineiston avulla tuulivoimaan ja tähän hankkeeseen. Päätöksen tulee perustua riittäviin selvityksiin ja huolelliseen harkintaan. Kaavoituksesta ei voi päättää vuoden 2024 aikana eikä kaavoitussopimusta voi allekirjoittaa, kunnes tämä perehtyminen on tapahtunut ja kunta on huolehtinut siitä, että sen edut tulevat juridisesti sopimuksessa huomioitua ja sopimusteksti on asianmukaisesti ja virheettömästi laadittu. Nyt näin ei ole.

11) tuulivoimaloiden sijoittelu

Kaavoitusaloitteen liitteenä on kartta, johon ei ole sijoitettu yhtään voimalaa tarkasti. Kaavoitussopimuksen liitteissä on luonnos voimaloiden sijoittamiseksi viivalla merkitylle vyöhykkeelle. Kaavoitusta esitetään 300 m korkeille voimaloille, joiden roottorin halkaisija on 200 m eli lavan pituus on 100 m. Voimaloiden sijoittelu on tehty väärin. Ne sijoittuisivat liian lähellä toisiaan ja asutusta. Suomen tuulivoimayhdistyksen suositus on, että voimalat sijoitetaan toisistaan vähintään 5 x roottorin halkaisijan etäisyydelle. Kuitenkin kansainväliset suositukset ja asiantuntijat edellyttävät 8 x roottorin halkaisijan etäisyyttä. Etäisyys mitataan voimalan siiven kärjestä lähimmän toisen voimalan siiven kärkeen eli tässä tapauksessa etäisyyden pitäisi olla vähintään 1 800 metriä. Kaavoitussopimuksessa esitetty kartta ei mahdollista tuulivoimaloiden sijoittamista alueelle.

Ydinkysymys koko hankkeen toteuttamisen kannalta on aloitteessa esitetyt etäisyydet asutukseen. Esitetty etäisyys asutukseen on vain 1,5 km. Kunnan tulee vaatia minimissään 10 x pyyhkäisykorkeus, eli 3km, sekä taajamaan minimissään 4 km etäisyyttä. Tämä vaatimus on kirjattava sopimukseen. Varovaisuusperiaatetta ei ole noudatettu.

Vanhentuneet ja puutteelliset rakentamista ja toimintaa ohjaavat määräykset aiheuttavat ongelmia ja ylilyöntejä. Suomessa ei ole tuulivoimalalakia, joka estäisi ongelmia. Alkuperäisten melumallinnusten ja maisema-analyyysien ohjeiden laatijat (Hannu Nykänen ja Emilia Weckman) ovat selvästi esittäneet, että ohjeet vaativat kipeästi päivitystä, sillä voimaloiden korkeus ja teho, lukumäärä ja hankkeiden lukumäärä ovat kasvaneet, ja samanaikaisesti voimaloiden välinen ja hankealueiden välinen etäisyys on pienentynyt. Näiden haasteiden takia, mallinnusten tulokset eivät päde, ja käyttöönoton jälkeen tulee usein ongelmia. (Liite 2 ja 3)

Johtopäätös: Karttaan sijoitettuja voimaloita ei voida rakentaa, koska ne tulevat sijoittumaan liian lähelle toisiaan ja asutusta. Voimaloiden sijoittelu, melu- ja maisemamallinnukset ovat virheellisiä eikä kaavoitussopimusta voida allekirjoittaa eikä kaavoitusta aloittaa. Välkemallinnusta ei ole esitetty eikä tosiasiallisia maisemamallinnuksia jokaisesta ilmansuunnasta.

12) Ei ole osoitettu, että on solmittu kaikkien voimaloiden maanvuokrasopimukset sekä tuulenottosopimukset ja, että on saatu kaikkien kaava-alueen maanomistajien hyväksyntä hankkeelle. Pohjan Voiman on osoitettava, että vuokrasopimuksissa on sovittu riittävän suuresta purkurahastosta voimaloiden käytön jälkeistä purkamista varten. Purkurahaston suuruus pitää olla voimalaa kohden 6 – 10% voimalan investointikustannuksista. Hyväksyntää hankkeelle ei ole, vaan useat kaava-alueen maanomistajat vastustavat hanketta.

13) Puolustusvoimien hyväksyntää ei ole päättäjille toimitettu. Miksi, koska tunnetulle Joutsan varalaskupaikalle etäisyys on 11,5km ja varalaskupaikan pohjoispuolelle ulottuu vielä nousurata Tammihhaarasta pohjoiseen 2,6km, josta etäisyys tv-alueelle n.8 km. Pitäisi olla 12 km. Puolustusvoimien lausunto olisi pitänyt julkaista ja esittää se päättäjille, mutta PV:n mukaan se on tuulivoimatoimijan pyynnöstä salattu.

14) Yleinen hyväksyttävyyys. Yleisötilaisuus piti järjestää ennen kaavoitusaloitteen käsittelyä ja näin ei lupauksista huolimatta järjestetty. Julkisesti hanketta vastustaa 471 henkilöä. Valtuustossa iso osa vastustaa hanketta jo nyt.

Perustuslain 20 §:n mukaan ”vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuriperinnöstä kuuluu kaikille. *Julkisen vallan on pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön sekä mahdollisuus vaikuttaa elinympäristöönsä koskevaan päätöksentekoon*”. Tämä vaatimus ilmenee kaavoituksessa siten, että MRL 62 §:n mukaan kaavoitusmenettely tulee järjestää ja suunnittelun lähtökohdista, tavoitteista ja mahdollisista vaihtoehdoista kaavaa *valmisteltaessa* tiedottaa niin, että alueen maanomistajilla ja niillä, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaisilla ja yhteisöillä, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään (*osallinen*), on mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiasta.

15) Varjoliitotoiminta on jo arvioitu. Se estää hankkeen. Leivonmäen lentokeskuksen asettamat rajoitteet ovat huomioimatta maakuntakaavassa. Lentokeskus sijaitsee Joutsan Höystösensuon alueelle. Tuulivoimaloita ei korkeusrajoitusten vuoksi voida alueelle sijoittaa.

Leivonmäen lentokeskus Traficomien hyväksyntä TRAFICOM/436246/05.00.14.06/2022, 3.1.2023, Kevytlentopaikan rakentamista koskee ilmailulain 86 § sekä ilmailumääräys AGA M1-04 Kevytlentopaikan perustaminen. Ilmailulain 158 §, Lentoesteet koskevat pystytettäviä esteitä, pykälän toisessa momentissa on kerrottu lupaedellytykset esteelle sen korkeuden ja etäisyyden lentopaikkaan nähden.

Varalaskupaikat ja kevytlentopaikat ovat 158 §:ssä mainittuja lentopaikkoja. 158 §:n toisen momentin kohta 3) koskee näitä kohteita. Etäisyys mitataan lentopaikan tai varalaskupaikan määritetystä mittapistestä, joka yleensä on lähellä keskikohtaa mutta ei välttämättä juuri puolivälissä.

Leivonmäen kevytlentopaikan mittapiste ARP: Lat 61°53'57,429" Lon 26°11'15,750" (WGS84) Kevytlentopaikan korkeus (elevation): 394 ft (120 m)

16) Mikkelin lentokentän lentoesteiden rajoituskorkeudet estävät 300 m voimaloiden rakentamisen osalle esitettyä kaava-aluetta. Mikkelin lentokentän ARP mittapiste: Lat: 61° 41' 11" Lon: 027° 12' 00". Lentoesteen suurin sallittu korkeus 370 m merenpinnasta ulottuu kaava-alueelle. Voimalapaikat 110 m - 130 m merenpinnasta. Mikkelin lentoesteen suurimmat sallitut korkeudet sekä kaava-alueen ulottaminen rajoituskorkeusalueelle olisi pitänyt selvittää jo ennen kaavoitussopimuksen allekirjoittamista.

17) Sopimuksessa pitää määritellä miten tuulimittaukset tehdään, maston korkeus, sijainti ja mittausten kesto sekä korvaus mittaupaikan maanomistajalle. Ei ole määritetty.

18) Sopimuksessa pitää mainita, että:

- Joutsan kunta ei osallistu sopimusalueelle mahdollisesti osoitettavien uusien teiden suunnittelukustannuksiin, rakentamiskustannuksiin eikä vanhojen teiden korjauksiin. Näistä kustannuksista vastaa Pohjan Voima Oy. Näiden kohteiden ja alueiden kunnossapidosta vastaa Pohjan Voima Oy, joka sopii kustannuksista maanomistajien ja tiekuntien kanssa
- Joutsan kunta ei osallistu tuulivoimaloiden takia rakennettavien mahdollisen tietoliikenneverkon, johtotai vesihuoltoverkoston toteutuksen ja ylläpidon kustannuksiin

Mikäli näin ei määritellä, tekee Joutsan kunnanhallitus ja virkamiehet kunnan etujen vastaisen päätöksen.

19) Hanketta leimaa poikkeuksellinen kiire ja hätäisesti ja huolimattomasti tehdyt esisuunnitelmat. Kyseessä on Pohjan-Voima Oy:n hanke. Yhtiö ei ole toteuttanut yhtään hanketta. Eikä ole osoittanut uskottavaa suunnitelmaa hankkeen toteuttamiseksi teknillisesti eikä taloudellisesti.

20) Koska alue on sijoitettu naapurikunnan, Kangasniemen rajan läheisyyteen, niin voimaloiden vaikutukset kohdistuvat myös Kangasniemen sekä Toivakan puolelle. Tästä syystä kaavoitussopimukseen tulee kirjata maininta naapurikuntien lähiasukkaiden ja loma-asukkaiden sekä asukkaiden yhdistysten kuulemisesta hankkeen jokaisessa vaiheessa. Vaikutukset länsi Puulan ja Päijänteen maisemiin ovat dramaattiset.

21) Ennen kaavoituksen sopimuksen allekirjoittamista tulisi kunnan määritellä suojaetäisyydet kunnan ohjeistukseen. 300-350 m korkeiden voimaloiden siiven pituus on 100-125 m ja etäisyydet tulee laskea siiven kärjestä eikä tuulivoimalan perustuksen kohdalta. Kuitenkin oikea lähtökohta etäisyyksien määrittelylle on etäisyys tuulivoima-alueen rajalta useimpiin alla oleviin kohteisiin, erityisesti asuin- ja lomarakennuksiin.

- Asuin- ja lomarakennukset (3 km)
- Hiljaiset alueet (10 km)
- Luonnonsuojelualueet (> 50 ha alueet: 4 km, < 50 ha alueet: 2km)
- Maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (5 km)
- Matkailu- ja virkistysalueet (5 km)
- Natura-alueet (SPA 3 km, SAC 2 km)
- Suojelualueet (> 50 ha alueet: 2 km, < 50 ha alueet: 1 km)
- UNESCO-kohteet (rakennukset 10 km, maisema- ja muut kohteet 15 km)
- Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (6 km)
- Valtakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt (4 km)
- Arvokkaat geologiset muodostumat (300 m)
- Metsälaki § 10:n kohteet (400 m)
- FINIBA-alueet (2 km)
- Kylät (YKR) (4 km)
- Koulut ja muut julkiset oppilaitokset (5 km)
- Luonnonsuojelualueet, kansallispuistot (20 km)
- Maakunnallisesti tärkeät lintualueet (2 km)
- Maakotkien ja sääksien pesäpaikat (4 km), Sääksi kalastaa jopa 10 km:n päässä pesältään
- Taajamat (YKR) (4 km)

22) Tuulivoimaloiden kielteiset vaikutukset ihmisten terveyteen, hyvinvointiin ja asumisoloihin sekä kiinteistöjen arvoon ovat tärkeysjärjestyksessä kärkipäässä. Tuulivoimala yhtiön esittämät suojaetäisyydet ovat aivan liian lyhyet eikä niitä ole millään tavalla perusteltu kaavoitusaloitteessa, kaavoitussopimuksessa eikä esittely teksteissä.

23) Linnusto: Höystösensuon linnustosta teetetty erillinen selvitys on saatava, vähintään kaikkien Joutsan päättäjien, jotka ovat päättämässä. Kuka tehnyt, milloin, millä ajanjaksolla, kuka teetättänyt ja maksanut? Tämän sisällöstä on teetettävä ja saatava riippumattoman lintuasiantuntijan arvio.

Ennen kaavoituksen aloittamista ja sopimuksen allekirjoittamista tuulivoima-alueille on tehtävä hyvin tarkat riippumattomat luonto- ja ympäristöselvitykset, mm. maakotkan ja linnuston osalta pitkäkestoiset parin kolmen vuoden ajanjakson selvitykset. Kunta ei ole esittelytekstien perusteella tutustunut ELY keskuksen lausuntoon maakuntakaavasta eikä maakuntakaavan suunnittelumääräyksiin.

- a. Höystösensuota on kuvattu merkittäväksi lintujen muutonaikaiseksi kerääntymis- ja levähdysalueeksi. ELY-keskus katsoo tarpeelliseksi korostaa, että kyseessä on kaakkoisen Keski-Suomen tärkeimpiä levähdysalueita. Kerääntymäalue, joka on entinen laaja sittemmin pelloksi muutettu turvetuotantoalue, on tuulivoimatuotantoon soveltuvan alueen merkinnän sisällä. Tuulivoimaloiden sijoittaminen varsinaiselle peltoalueelle aiheuttaa ELY-keskuksen mielestä suuria haasteita. Pellon pohjoispuolisella osalla haasteita on odotettavissa vähemmän.
- b. Höystösensuolla on havaittu mm. noin 500 kurkea, 300 metsähanhea sekä maakunnallisesti merkittäviä määriä isokokoisia osin uhanalaisia petolintuja, joilla on kohonnut törmäysriski. Hiirihaukka- ja kyyhkyläpopulaatiot hakeutuvat saalistelemaan peltoalueelle muutolla levähtävien lisäksi. Alueella nähdään verraten runsaasti myös rusko- ja sinisuohaukkoja. Erityisen suuri merkitys on kuitenkin haarahaukalla, josta on vuodesta 2015 lähtien ilmoitettu Höystösensuon pellolta tai välittömästi sen eteläpuolelta 14 havaintoa, parhaimmillaan kolme aikuista yksilöä samanaikaisesti. Kyseessä on äärimmäisen uhanalainen laji, josta ei tunneta Suomesta kuin muutamia säännöllisiä pesimäpaikkoja. Näistä yksi on Pohjois-Suonteen alueella, josta kyseisen Natura 2000 -kohteen valintaperusteena olevan lajin yksilöt käyvät Höystösensuolla saalistamassa. Natura 2000 -arvioinnin tarveharkintaraportissa on käsitelty haarahaukan merkitystä alueella ja lajiin kohdistuvia riskejä varsin kevyesti. Toki lajin esiintymän ainutlaatuisuutta on syytä muutenkin korostaa. Tuulivoimahankkeen toteuttaminen ei saa vaarantaa varsinkaan haarahaukan esiintymistä alueella. Tuulivoimatuotannon aiheuttamat riskit haarahaukalle on analysoitava erityisellä tarkkuudella hankesuunnitteluvaiheessa.
- c. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan on varsin todennäköistä, että Höystösensuon tuulivoimatuotantoon soveltuvan alueen merkintä ei ole kauttaaltaan tuotantoon soveltuva, vaan merkinnän kattamalla alueella voi olla osia, joille tuulivoimaloita ei ole mahdollista sijoittaa
- d. Tämä ELY:n lausunto osoittaa, että Höystösensuon kohteeseen ei ole mitään edellytyksiä edes suunnitella tuulivoimaloita. Tämä olisi pitänyt ymmärtää jo ennen kaavoitusaloitteen ja -sopimuksen hyväksymistä.**

24) Laki Leivonmäen kansallispuistosta 2003/45 ja luonnonsuojelulaki 2023/9 edellyttävät luonnonkauneutta. Virkistys- ja matkailukäyttöä on kansallispuistoissa kaikkialla ei pelkästään merkityillä reiteillä. Siellä tulee olla näkyvissä pelkästään ne arvot, joiden perusteella on kansallispuisto perustettu. Ei niin, että maisema muuttuu teknologiseksi maisemaksi. Kaavoituksen aloituspäätös §68 on vastoin kunnan etua sekä kansallispuistolakia. Kansallispuisto on yhteistä kansallista omaisuutta eikä sitä saa yksittäinen kunta omilla kaavoituspäätöksillään tuhota. Päätös allekirjoittaa sopimus on suora uhka kansallispuiston tulevaisuudelle.

25) Kaavoitussopimuksen iso puute on, että sähkönsiirtolinjasta ei ole sovittu sopimuksessa. Sopimuksen liitteenä pitää olla kaavakartta, mihin on sijoitettu sähkönsiirtolinja. Ennen sopimuksen hyväksymistä ja allekirjoitusta kunnan on saatava vahvistus, että kaikki maanomistajat, joiden maalle sähkölinjaa suunnitellaan ovat tietoisia siitä. Nyt näin ei ole. Kyseessä iso virhe.

Kunnanhallituksella ei ole edellytyksiä päättää kaavoituksen aloittamisesta eikä allekirjoittaa kunnalle toimitettua sopimusta kaavoituksen käynnistämisestä ja yhteistyöstä. Näiden esitettyjen vaatimusten perusteella vaadin kunnanhallitusta kumoamaan päätöksen.

Perustelu 5

Perehtyminen

MRL 9 §:n mukaan kaikkien kaavojen tulee perustua riittäviin, kaavan merkittävät vaikutukset arvioiviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Hallintolain 31 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä. Selvittäminen tarkoittaa myös riittävää perehtymistä asiassa esitettyihin tosiseikkoihin. Selvitysten riittävyys ja niiden oikea tulkitseminen ovat olennaisia edellytyksiä asian oikealle ratkaisemiselle.

Esittelytekstistä on osoitettavissa selvästi, että valmistelijat eivät ole perehtyneet tuulivoimaan, eikä erityisesti kaavoitus sopimukseen. Riittäviä selvityksiä ei ole esitetty. Isoin virhe on, että sopimuksen myötä tulevia tiedossa olevia haittoja ei ole tuotu esille.

Kunnanhallituksen päätös on kumottava kuntalaisten ja kunnan etujen vastaisena.

Kuntapäätäjien selvitysvelvollisuus ja vastuu. ”LEX Kittilä”

On syytä muistaa mahdolliset vahingonkorvausvastuut, jos voimat hyväksyttäisiin puutteellisilla ja väärillä selvityksillä ja niiden käyttöä jouduttaisiin rajoittamaan tai käyttö kiellettäisiin.

Joutsassa
25.3.2024

Pekka Huikko
Kuntalainen ja kiinteistönomistaja Joutsa

Liite 1 valituksenni maakuntakaavaan
Liite 2 Maisema
Liite 2 Melu